

OSALLISTUMISKEINOT KESTÄVÄÄN LUONNONVAROJEN HALLINTAAN

Moduuli 4

Osallistumiskeinot kestävään luonnonvarojen hallintaan

Moduuli 4

Osallistuvat Organisaatiot:

University of Naples (UNINA)

<http://www.unina.it/home>

- Emilio Balzano, Aggregate Professor
- Caterina Miele, Post-Doctoral Fellow
- Marco Serpico, Research Associate

University of Ioannina (UOI)

<http://www.uoi.gr/en/>

- Katerina Plakitsi, Associate Professor
- Athina Christina Kornelaki, PhD student

JÄTTEET JA HYVÄT KÄYTÄNNÖT ETELÄ ITALIASSA.

Tapaustutkimus ja Kenttätutkimus

3

SISÄLLYS

- Tavoitteet
- Mitä moduuli käsittelee
- Tyypit / Menetelmät
- Tapaustutkimus nro 1
- Tapaustutkimus nro 2
- Tehtävä 1: Lue ja ajattele
- Tehtävä 2 : Aloita työskentely ryhmissä
- Tehtävä 3 : Tee kenttätutkimus
- Tehtävä 4 : Kuvaa vaihtoehtoiset polut

1

TAVOITTEET

- ❑ Tutki peruskäsitteet modernin jätehuoltopolitiikan osalta
- ❑ Vertaa ehdotettuja ratkaisuja ja niiden toteuttamista vertauskuvallisessa jätehuollon hätätilanteessa
- ❑ Tunnista ympäristölliset, taloudelliset, sosiaaliset ja kulttuuriset vaikutukset
- ❑ Keskity eri näkökulmiin (päättäjät / asukkaat)
- ❑ Kenttäkokemus kestävästä käytännöstä jätehuollossa

2

MITÄ MODUULI KÄSITTELEE?

Mitä me tarkoitamme jätehuollolla?

Termit viittaavat sykleihin, joita tarvitaan huolehtimaan jätteistä, joita tuotetaan asuin- tai teollisessa toiminnassa. Käsitteitä käytetään, jotta voidaan vähentään niiden vaikutusta ympäristöön ja kansanterveyteen.

Historiallisesti jätehuolto on hoidettu ihmiskunnassa paikallisella tasolla ja on perustunut materiaalien uudelleenkäyttöön.

Nykyajan jätehuolto alkaa yhdeksännentoista vuosisadan teollisesta vallankumouksesta ja sen myötä alkaneesta räjähdysmäisestä kasvusta kaupunkien, maatalouksien ja teollisuuden jätteiden tuotannossa.

Nykyisin jätehuolto on melko monimutkainen asia, joka sisältää keräämistä, kuljetusta, käsittelyä, kierrätystä ja jätteiden hävittämistä, jota on seurattava ja säänneltävä paikallisella, alueellisella, kansallisella ja kansainvälisellä tasolla.

3

MITÄ MODUULI KÄSITTELEE?

Jätehuollon peruskäsitteet

Peruskäsitteistä modernissa jätehuollossa tärkeintä on **jätteiden hierarkia**, joka voidaan selittää kolmen pääasiallisen avainsanan kautta

Vähennä, Käytä uudelleen, Kierrätä (Reduce, Reuse, Recycle)

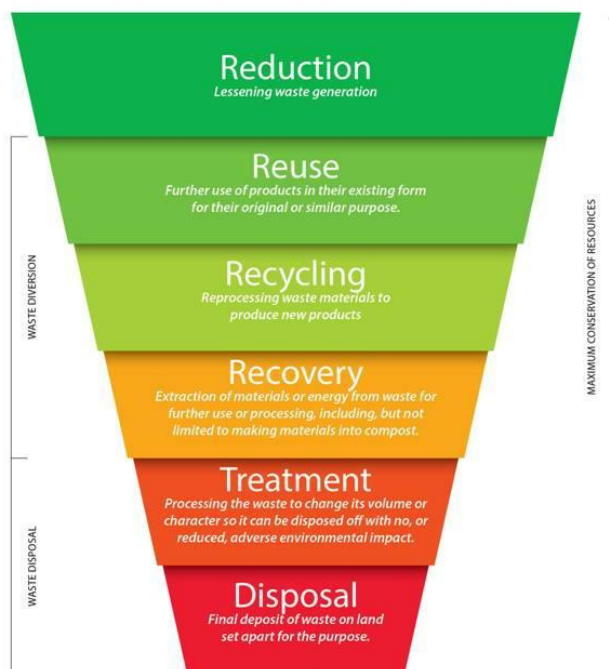
Näistä usein käytetään nimitystä “3 Rs”

Jätehierarkian käsite on yleensä edustettuna pyramidin kaaviossa, joka heijastaa suhteiden hierarkiaa: lukuunottamatta 3Rn mallia, joka on tarkoitettu hyveelliseksi ja ympäristö- sekä terveyttä säästävälle toimille, pyramidi sisältää uusiutumisen, hoidon sekä viimeisenä resurssina, hävittämisen.

4

MITÄ MODUULI KÄSITTELEE?

Jätehierarkian pyramidi

Source:
<https://greenerneighbourhoods.net/resources/waste>

5

MITÄ MODUULI KÄSITTELEE?

Jätehuollon peruskäsitteet

Jätehierarkiaan vahvasti yhdistetty käsite on **tuotteen elinkaari**, joka viittaa kaikkiin toimiin, joita voidaan toteuttaa (ja mahdollisesti säännellä), jotta voidaan tukea kaikenlaisten tuotteiden tuotantoa, pakkaamista ja jakelua enemmän 3R – mallin suuntaisesti.

Politiikka (ja lainsäädäntö), joka perustuu periaatteeseen ovat yhä laajemmin levinnyt erityisesti länsimaissa.

Yksi erittäin mielenkiintoinen asia, joka on liitetty ajatukseen elinkaaresta, joka tuottaa laajaa keskustelua ja kiistaa (ja joissakin maissa on suunniteltua ja johon kohdistuu erittäin tiukka lainsäädäntö), on **suunniteltu kuluminen** (tuotteen suunnittelu, joka luonnostaan sisältää keinotekoisesti rajoitetun eliniän tai käytettävyyden keston).

6

MITÄ MODUULI KÄSITTELEE?

Jätehuollon peruskäsitteet

Oikeudelliselta kannalta tärkein periaate jätehuollossa on **saastuttaja maksaa – periaate**, joka on maailmanlaajuisen lainsäädännön perusta.

Periaatteen takana on ajatus siitä, että mikä tahansa epäpuhtauksien tuottama vahinko ympäristöön on täysin henkilön / henkilöiden tai epäpuhtauksia tuottavan elimen vastuulla.

Periaatteeseen on myös liitetty erityisiä ympäristöä koskevia lakeja, jotka asettavat saastuttajat kattamaan kaikki välttämättömät menot saastuneen alueen palauttamiseen ja, viime vuosina, niin sanotut “ympäristöverot”, joiden tarkoituksena on rangaista yritystä, joka ei täysin kunnioita ympäristön säilyttämisen protokollaa.

7

MITÄ MODUULI KÄSITTELEE?

Jätehuollon peruskäsitteet

Toinen tärkeä käsite modernissa jätehuollossa on **materiaalien talteenotto**, joka sisältää kaikki toimenpiteet, joilla pyritään jo luovutettujen materiaalien uudelleenkäyttöön esimerkiksi kierrätyksen, kompostoinnin ja energiantuotannon avulla.

Kaikkien näiden toimien avulla pyritään vähentämään koskemattomien resurssien kulutusta ja määrää sekä tarjoamaan tuottavia vaihtoehtoja kaatopaikkasijoitukselle.

Tämä käsite on kaiken nykyaikaisten kiinteiden jätteiden perusta kaupunkialueilla ja on tiukasti kytketty tarpeeseen erottaa jätteestä, jotta se voidaan käyttää helpommin uudestaan.

8

MITÄ MODUULI KÄSITTELEE?

Keskittyminen kaupunkien kiinteisiin jätteisiin.

Jotta voidaan tutkia jätehuollon käyttöön otettujen peruskäsitteiden merkitystä ja merkityksellisyyttä, tämä moduuli keskittyy jätehuollon tuhlaamiseen tapaustutkimuksen muodossa. Tämä tapaustutkimus herätti maailmanlaajuisia kiinnostusta kahdesta syystä:

Se tapahtui länsimaassa (Italia)

Yksi kriisin vaikutus oli jätteidenkierrätyspalveluiden pysähtyminen (pitkiksi ajoiksi), joka johti valtaviin roskamääriin Napolin kaupungin kaduilla.

9

MITÄ MODUULI KÄSITTELEE?

Jätteet Campanian alueella Italiassa

Vuodesta 1994 vuoteen 2008 Italian hallitus julisti hätätilan Campanian aluelle johtuen alueellisten jätehuoltolaitosten kyllästymisestä. Jätekuormitus, laiton ja laillinen, kaupunkien ja teollisuuden, saastuneen maaperän, veden ja ilman.

Koska hallituksen täytyi käyttää sotilaallista voimaa saadakseen kansalaiset hyväksymään alueensa luomisen polttolaitoksiksi tai kaatopaiksi, kriisi lisäsi yleistä levottomuutta ja pahensi konfliktia.

Hätä myös selvensi rikollisjärjestöjen osallistumisen jätteenkäsittelyaloille.

10

MITÄ MODUULI KÄSITTELEE?

Jätteet Campanian alueella Italiassa

Epäsuora vaikutus jätteen syntymiselle oli uuden laajan tietoisuuden syntyminen Campanian alueen asukkaiden keskuudessa sosiaalisista vaikutuksista ja ympäristöhaitoista, jotka voivat johtua väärästä luonnonvarojen käytöstä tai virheellisestä jätehuollosta.

Vuodesta 2008 erilaisia kokemuksia (sosiaalisia liikkeitä, osuuskuntia, yhdistyksiä jne.) syntyi, joiden tavoitteena on edistää ja harjoittaa kestävästä luonnonvarojen hallintaa ja kiinteiden yhdyskuntajätteen huoltoa.

11

CASE STUDY 1

Jätteet Campanian alueella Italiassa

There is growing evidence, including a World Health Organisation study of the region, that the accumulation of waste, illegal and legal, urban and industrial, has contaminated soil, water, and the air with a range of toxic pollutants including dioxins. A high correlation between incidences of cancer, respiratory illnesses, and genetic malformations and the presence of industrial and toxic waste landfills was also found. The Government has been unable to resolve this crisis, adopting measures that have only increased public unrest, exacerbating the conflict. Local communities continue to organise and protest, risking arrest in order to be heard by a Government that has so far excluded them from decisionmaking processes. Meanwhile the management of waste has worsened: from the failure to separate dry from wet waste and the resultant inability to produce compost (necessary for the regeneration of contaminated land) to the continued production of the inaccurately named “ecoballs” that have continued to accumulate due to delays in the construction of incinerators. These delays have necessitated the creation of new stocking areas, the re-opening of old landfills and the creation of new ones. Although Illegal waste management is currently one of the most urgent environmental issues in Italy, public opinion and the media remain silent on the matter.

Source: Greyl, L., Vegni, S., Natalicchio, M., Cure, S. and Ferretti, J., *The waste crisis in Campania region*, 2012

12

CASE STUDY 2

Jätteet Campanian alueella Italiassa

The “Land of Fires” indicates an area in Campania, in the south of Italy where, systematically, since the end of the ‘80s, toxic wastes have been dumped by organized crime. Although in the public opinion the mafia clans are the most important subjects involved in the illegal waste trafficking, a significant role is also played in this field by many businessmen and firms. Corruption is a crucial element that connects all these actors in the waste sector, characterized by the grant of public licenses and authorizations. Moreover, this sector needs large economic investments and has to face a huge bureaucratic machine, which makes the ground even more fertile for corruption. All these conditions hamper the competition and facilitate the creation and the development of oligopolistic forces, where the strength of mafia intimidation turns out to be particularly effective. The weak (or the absolute lack of) enforcement power at both national and regional levels has been used to explain this widespread illegal situation, but responsibilities actually lie at various governance levels, spanning from inefficient bureaucracy to political patronage and criminal malfeasance. Moreover, the lack of adequate (and effectively enforced) waste management policies has created institutional and regulatory uncertainty which fosters the illegal market of waste.

Source: D’Alisa, G., P.M. Falcone, A.R. Germani, C. Imbriani, P. Morone, F. Reganati, *Victims in the “Land of Fires”: A case study on the consequences of buried and burnt waste in Campania, Italy*, 2015

TYYPPI / METODIT

- Analyysit (asiat)
- Keskustelu
- Dilemma / Päätös
- Keskustelu
- Roolipeli
- Kenttätyö

14

Tehtävä 1

Lue ja ajattele! Analysoi tapaustutkimus, jonka tarkoituksen on vastata seuraaviin kysymyksiin:

- Mitkä ovat yhteydet, avain tekijät, asetukset?
- Miten asia liittyy kurssin sisältöön?
- Mitkä ovat ensisijaiset kysymykset ja eri näkökulmat?
- Mitkä ovat mahdolliset ratkaisut, vaihtoehtoiset lähestymistavat ja eri polkujen seuraukset?
- Mitä hyviä ja huonoja puolia on kussakin lähestymistavassa ja ratkaisussa?
- Miten tämä tapaus yhdistyy “todelliseen maailmaan”?

15

Tehtävä 2

Aloita työskentely ryhmässä! Hajoita tapaus useampaan osaan ja yritä korostaa eri näkökulmien ja tasojen vaikutusta (taloudellinen, sosiaalinen, kulttuurinen) asioiden kannalta, jotka tuntuvat ongelmallisilta.

- Etsi useampia vaihtoehtoja ja ratkaisuja
- Pidä avoin mieli
- Etsi useampia näkökulmia
- Tarkastele vaihtoehtojen kirjoa äärimmäisyydestä toiseen
- Etsi aukkoja oletuksissa ja yleistyksissä
- Arvioi näyttöä
- Tee perusteltuja päätöksiä

16

Tehtävä 3

Tee kenttätutkimus! Tee kenttätutkimus hyvistä käytännöistä kierrätyksestä ja kestävässä luonnonvarojen hallinnasta omalla alueellasi. Käy yhteisöissä ja vertaile jätehuoltoon liittyviä kestäviä hankkeita, joita todella toteutetaan Campanian alueella

- Kokemukset, jotka auttavat heijastamaan kurssin sisältöä
- Tee havaintoja sosiaalisesta vuorovaikutuksesta ja toiminnasta
- Kerää tietoja ongelmanratkaisuun ja keskusteluihin
- Harkitse erilaisia työkaluja kokemusten ja havaintojen tallentamiseen (digitaalikamera, sketches tai piirrustukset, muistiinpanot, videokamera)

Tehtävä 4

Keskeisiä vaihtoehtoisia polkuja! Yritä kehittää innovatiivisia ratkaisuja herkän ympäristön kannalta ja tunnista seurauksia sen soveltamisesta tapaustutkimuksessa:

- Esitä tietty tilanne tai joukko tosiasioita
- Käytä sivustoja, online – raportteja ja asiakirjoja
- Kysy “Mitä jos” - kysymyksiä
- Mitä sinä tekisit? Ota kantaa. Käytä todisteita perusteluihin.
- Keskustele loppupäätelmistä luokan kanssa